

LETECKÁ ARMÁDA PŘI PODPOŘE POZEMNÍCH VOJSK

Bojová činnost letecké armády úzce souvisí s činností pozemního vojska. V útočné operaci bude plnit úkoly v celém pásmu jeho útoku a do celé hloubky operace. V soudobých operacích vedených bez použití jaderných prostředků úloha letecké armády značně narůstá. Je to dáno nejen její mohutnou palební silou, ale i možnostmi působení letectva do značné hloubky nepříteli a jeho schopností rychle přenášet bojové úsilí na rozhodující směry činnosti pozemních vojsk.

Letecká armáda bude zpravidla působit za čarou dostřelu vlastního dělostřelectva a do hloubky 250 i více kilometrů. V tomto prostoru může být okolo 70 % cílů nepříteli. Při jednom armádním vzletu a typovém složení letecké armády může být, ve válce vedené s klasickými prostředky ničení, shozeno okolo 700 tun leteckých pum, odpáleno okolo 20 000 leteckých raket a použito 500 leteckých kanónů.

Ve válce s použitím jaderných zbraní může letecká armáda v prvním hromadném jaderném úderu kromě použití jaderných pum, jejichž účinky mnohonásobně převyšují možnosti klasických prostředků ničení, ničit nepříteli současně i těmito prostředky. Vidíme, že frontové letectvo dnes představuje v operační sestavě frontu mohutnou údernou a manévru schopnou sílu.

Bojové možnosti letecké armády závisí na jejím kvalitativním a kvantitativním složení. Tyto charakterizují:

- možnosti ničení a umlčení pozemních a vzdušných cílů;
- hloubka činnosti;
- doba vedení úderů;
- možnosti plnění úkolů za normálních a ztížených povětrnostních podmínek ve dne i v noci.

Hovoříme-li o kvalitativních ukazatelích složení letecké armády, vidíme, že výsledky dosažené v oblasti konstrukce letadel a prostředků ničení, raketové a radioelektronické techniky, vytvoření různých typů letecké jaderné munice dodaly vojenskému letectvu zcela nové bojové vlastnosti a tím i bojové možnosti. Srovnáme-li např. bitevní letoun z druhé světové války a dnešní stíhací bombardovací letoun, pak jeho účinnost se vyšila 8—12krát. Proto jeden soudobý letoun je schopen splnit tytéž úkoly jako dříve jedna letka.

Raketová výzbroj letadel zvyšuje možnosti účinně ničit pozemní a vzdušné cíle. Rychlost letadel a jejich radioelektronická výzbroj umožňuje úspěšně překonávat PVO nepřítele. Moderní radionavigační vybavení letadel umožňuje letectvu plnit úkoly ve dne i v noci za ztížených povětrnostních podmínek.

V důsledku základních kvalitativních změn v letecké technice a prostředcích ničení se mnohonásobně zvětšila palebná síla letecké armády, značně se zvětšily její možnosti vést boj o nadvládu ve vzduchu rozhodným ničením nepřítele ve vzduchu a na zemi, samostatně zjišťovat a ničit pohyblivé malorozměrné cíle, vést vzdušný průzkum, zabezpečit vzdušné přepravy a výsadky. Letecká armáda se může podílet na plnění operačně strategických úkolů a úspěšně plnit stanovené operační úkoly ve válce vedené s použitím i bez použití jaderných prostředků ničení.

Bojové možnosti letecké armády z hlediska kvantity ovlivňuje její bojové složení, které není stálé. Je určováno pro každou operaci v závislosti na úloze a místu frontu a jeho úkolech v operaci. Dále závisí na složení sil protistojícího nepřítele a jeho letectva, na počtu přidělené jaderné munice, kapacitě letištní sítě v pásmu frontu a řadě dalších faktorů.

Letecká armáda se může skládat z několika leteckých divízií, samostatných útvarů všech druhů letectva. Podíl letadel jednotlivých druhů letectva může být různý a dosahovat přibližně 40 % stíhacích letounů, 25 % stíhacích bombardovacích letounů, 15 % bombardovacích, 10 % průzkumných a 10 % speciálních letounů.

S bojovým složením letecké armády úzce souvisí bojové úsilí, které se vyjadřuje počtem bojových vzletů na osádku, letku, pluk zpravidla za jeden den bojové činnosti.

Normy bojového úsilí jsou stanoveny v bojových řádech pro jednotlivé druhy letectva. V závislosti na situaci může převyšovat stanovené normy a dosahovat u stíhacího bombardovacího letectva 4—6 letounových vzletů za den a u bombardovacího a průzkumného letectva 3 letounové vzlety.

Aby letecká armáda mohla plně využít svých bojových možností, je třeba věnovat pozornost uskupení svazků, útvarů a týlových zařízení a včasnému dokončení letištního manévru. Uskupení letecké armády musí zabezpečit:

- soustředění úsilí na směru hlavního úderu pozemních vojsk;
- manévr svazků a útvarů do pásma sousedních frontů;
- součinnost svazků a útvarů různých druhů letectva se vševojskovými nebo tankovými armádami a divizemi působícími na samostatných směrech;
- součinnost s dálkovým a dopravním letectvem prolétávajícím prostorem bojové činnosti letecké armády a plnění úkolů ve prospěch jeho zabezpečení ochranou stíhacím letectvem, údery na prostředky PVO nepřítele, jeho systém velení a navedení;
- nepřetržitost velení ve vzduchu a na zemi.

V dalším se pozastavím u bojových možností letecké armády při vedení

války s použitím i bez použití jaderných prostředků ničení. Při tom uvedené údaje vycházejí z těchto předpokadů:

1. Bojové složení letecké armády:

- dvě stíhací letecké divize,
- dvě stíhací bombardovací letecké divize,
- jedna bombardovací letecká divize,
- dva letecké průzkumné pluky.

Celkem 600—700 bojových letounů.

2. Jde o jeden armádní vzlet. Technická pohotovost letounů 0,9.

3. Letouny jsou vyzbrojeny leteckými pumami, raketami a kanóny.

Při vedení války s **jadernými zbraněmi** se letecká armáda zúčastní prvního jaderného úderu frontu. V prvním jaderném úderu může být použito 50—60 % jaderných pum z celkového množství přiděleného na celou operaci. Údery jdou především na nejdůležitější pohyblivé cíle, k jejichž účinnému zničení bude třeba organizovat doplňkový průzkum. Budeme ničit prostředky jaderného napadení, pochodové proudy pozemních vojsk, zvláště tankové svazky a útvary. Část sil můžeme použít proti letištím, skladům jaderných zbraní, velitelským stanovištím, která nebyla zničena raketami. Objekty působení letecké armády budou převážně v hloubce 30—200 km od čáry dotyku.

Kromě jaderných pum budou letouny používat i klasické prostředky řízení k umlčování taktických a operačních raket, protiletadlových raketových baterií Hawk, systému velení a navedení. Z cílů, které má letecká armáda v prvním jaderném úderu ničit, bude konvenčními prostředky působit asi na 40—50 % objektů.

Hromadný úder, kterého se zúčastní veškeré síly stíhacího, stíhacího bombardovacího a průzkumného letectva, bude veden operačním učením sil letecké armády zpravidla ve dvou sledech.

První sled je zabezpečovací. Do tohoto sledu zařazujeme průzkumné letouny k vedení průzkumu a přímého průzkumu objektů prvního jaderného úderu, letouny rušiče, skupiny letounů pro ničení a umlčování protiletadlových raketových baterií, systému velení a navedení, jakož i stíhací letouny k zabezpečení úderných sil letecké armády proti ztečím nepřátelského stíhacího letectva.

Zkušenosti ze cvičení ukazují, že do prvního sledu může být vyčleněno 40—50 % sil stíhacího bombardovacího letectva, 30 % sil stíhacího a až 60 % průzkumného letectva.

Letouny prvního sledu přelétávají čáru dotyku za 10—15 minut po signálu k odpálení raket, což zabezpečuje působení vlastního letectva a chrání před údery vlastních raketových vojsk.

Za prvním sledem s intervalem 3—5 minut vlétá do prostoru cílů druhý sled letecké armády, v jehož složení jsou hlavní síly stíhacího bombardovacího a bombardovacího letectva, ostatní síly stíhacího a průzkumného letectva. Může zahrnovat 40—50 % stíhacího bombardovacího letectva, 90 % bombardovacího, 60 % stíhacího, 30 % průzkumného letectva.

V záloze letecké armády letí skupiny letounů nosičů se zabezpečením s určením vést úder na cíle, které nezničil druhý sled, popř. vést úder na nově zjištěné objekty. Zkušenosti ze cvičení ukazují, že do zálohy je určováno asi 10 % jaderných pum určených pro první jaderný úder.

Trvání bojové činnosti letecké armády v prvním jaderném úderu od vzletu do přistání se pohybuje v rozmezí 50—60 minut.

Při vedení války **bez použití jaderných prostředků ničení** bude bojová činnost letecké armády probíhat za podmínek, kdy část jejich sil bude udržována v pohotovosti k přechodu na použití jaderných zbraní. To znamená, že na jedné straně nebude moci využít plně svých bojových možností a na straně druhé počet cílů, které má ničit vzhledem k menší účinnosti klasických prostředků ničení, narůstá. Tato skutečnost klade značné nároky na práci leteckých štábů a středisek velení letectva.

Od samého počátku války bude veden rozhodný boj o získání nadvlády ve vzduchu a proto úsilí letecké armády bude soustředěno na ničení nepřátelského letectva na letištích a ve vzduchu.

Zvyšuje se úloha letecké armády při letecké podpoře útoku pozemních vojsk a boje proti nepřátelským zálohám, neustále se vede boj s nepřátelskými prostředky jaderného napadení.

Kromě toho značnou část sil bude nutné použít ke zničení a umlčování prostředků PVO nepřítele.

Za těchto podmínek úspěch bojové činnosti bude zajištěn především soustředěním úsilí letecké armády na nejdůležitějších směrech a k plnění hlavních úkolů.

Na bojové možnosti letecké armády při vybojování nadvlády ve vzduchu má vliv zodolnění bojových sestav a ukrytí letecké techniky v odolných úkrytech. Jestliže u nekryté letecké techniky mohl zničit jeden letoun několik letadel nepřítele, pak dnes na zničení jednoho letounu v úkrytu je zapotřebí 4—5 stíhacích bombardovacích nebo 6—7 bombardovacích letounů. Proto bude výhodnější především dlouhodobě ničit vzletové a přistávací dráhy a další důležité objekty na letištích a tak eliminovat činnost vzdušného nepřítele.

Současně s ničením nepřátelského letectva je nezbytné ničit i raketové jaderné prostředky. Tyto, i když v dané etapě operace nejsou použity, představují potenciální úhrozu pro vojska v útoku.

Od samého začátku války s klasickými prostředky ničení musí tedy letecká armáda plnit především úkoly ničení nepřátelského letectva, jaderných prostředků a leteckou podporu útočících vojsk. Objekty ničení kromě letišť a raketových jaderných prostředků budou palebná postavení dělostřelectva, vojska na přesunu, divízní a brigádní zálohy, systém velení a navedení.

Bojové možnosti letecké armády při podpoře boje pozemních vojsk zvyšuje vojskové letectvo se svými bojovými vrtulníky.

Nejúčinnějším způsobem vedení bojové činnosti letecké armády jsou hromadné údery. Při nich lze zabezpečit mohutnost úderu, efektivní využití sil a prostředků při průlomu nepřátelské PVO a překvapivost.

Úkolem prvního zabezpečovacího sledu je průlom nepřátelské PVO, zaručit systém velení a navedení PVO a letectva a zablokovat nepřátelská letiště.

Druhý sled bude úderný a bude ničit nepřátelská letiště, prostředky jaderného napadení, zálohy a velitelská stanoviště.

Jestliže se vytvoří třetí sled, pak jeho úkolem může být odrazení nepřátelských stíhacích letounů, které pronásledují při návratu vlastní letouny po splnění úkolu, a průzkum výsledků bojové činnosti.

V **závěru** chci uvést některé číselné údaje o bojových možnostech letecké armády, získané při cvičeních a výpočtech na počítačích.

Bojové možnosti letounů typu MIG-23

Charakter cíle		Potřebný počet letounů na	
		zničení	umlčení
Pozemní vojska	Rota pěchoty na pochodu rozměr cíle 800 × 10 m	8	3
	Rota v prostoru soustředění 300 × 300 m	11	3
	Mechanizovaný prapor na pochodu 6000 × 10 m	22	7
	v prostoru soustředění 1500 × 1500 m	32	10
	Rota tanků na pochodu 1000 × 10 m	14	6
	v prostoru soustředění 500 × 500 m	11	4
	Dělostřelecká baterie v palebném postavení (6 děl) 300 × 100 m	4	1
	Velitelské stanoviště divize 200 × 300 m	14	3
PVO	Velitelské stanoviště armádního sboru 500 × 500 m	30	6
	Baterie Hawk 300 × 400 m	4	2
	Nike 1200 × 500 m	6	3
	Radiolokační stanoviště 50 × 50 m	1	–
Letectvo	Středisko velení a navedení 8–12 radiolokátorů 2000 × 2000 m	4	1
	Letka 18 letounů na stojánce 800 × 200 m	6	2
	v úkrytech 350 × 700 m	39	12
	Vzletová a přistávací dráha 2500 × 45 m	4	
	zaminování na 6 hodin zaminování na 24 hodin zaminování stojánky letky 800 × 200 m	12 3	
Raketové jaderné prostředky	Baterie Sergeant 1 odpalovací zařízení 100 × 100 m	1	
	Baterie Pershing 9 odpalovacích zařízení 350 × 400 m	8	2
	Četa Pershing 3 odpalovací zařízení	3	1
	Baterie 203,2 mm 4 houfnice 400 × 100 m	3	1
	Baterie 155 mm 6 kanónů 300 × 100 m	4	1

Při použití letounů Su-7

Baterie dělostřelectva	4	2
Tanková rota, ztráty 30–40 %		12
Mechanizovaný prapor, ztráty 25–30%		36
VS divize, armádního sboru		12
Letka (12–15 letounů) a vyřazení vzletové a přistávací dráhy na 6–8 hodin	36	
Radiolokační stanoviště 2 radiolokátory 5–6 radiolokátorů	4 12	6
Baterie – Hawk	8	4
Odpalovací zařízení – Pershing	4	2
Blokování letiště		4

Při prvním hromadném úderu může být ničeno nebo umlčeno okolo 35–40 objektů. Z toho např.:

- 4 vzletové a přistávací dráhy na letištích,
- 6–8 letišť (blokováno),
- 6–8 baterií Pershing,
- 5–6 předsunutých radiolokačních postavení,
- 2 střediska navedení,
- 10–12 baterií Hawk (umlčováno),
- 2 velitelská stanoviště.

Při vyčlenění dvou stíhacích bombardovacích pluků na přímou leteckou podporu pozemních vojsk může být zničeno okolo 40 tanků nebo umlčeno 12 baterií dělostřelectva.

Stíhací letectvo může zničit do 45–50 nepřátelských letounů ve vzduchu.

Údaje odpovídají uvedenému bojovému složení letecké armády.

Potřebné orientační počty letounů k umlčení nebo zničení některých typických cílů — viz **tabulku 1**.

Při použití letounů typu MiG-23 se účinek zvyšuje 1,5–2krát, nebo snižuje potřebný počet letounů ke splnění úkolu 1,5–2krát.

Dále chci zdůraznit, že bojové možnosti letecké armády jsou dány kvantitativními ukazateli, tj. počty letounů, jejich takticko-technickými vlastnostmi, účinností prostředků ničení, systémů velení a navedení. Na úspěšném splnění úkolů letectva se podílí nejen letečtí velitelé a štáby, ale i umění vševojskových velitelů používat letectvo ke splnění rozhodujících úkolů.

Vývoj letecké techniky, nových prostředků ničení a systému navedení jde mílovými kroky vpřed. Zároveň však dochází i k bouřlivému rozvoji prostředků PVO a proto jejímu překonávání musíme věnovat stálou pozornost. Tím můžeme plně využít bojových možností letecké armády.